

Emmi Maijanen, Marika Hirvimäki, Eija Mustonen

Taiteilijaresidenssi Skinnarilan kampuksella

Projektiraportti 2015

Saimaan ammattikorkeakoulun julkaisu

Saimaa University of Applied Sciences Publications

Saimaan ammattikorkeakoulun julkaisu

Sarja A: Raportteja ja tutkimuksia 64

ISBN 978-952-7055-28-1 (PDF)

ISSN 1797-7266

Sisällys

1	LARES Taiteilijaresidenssin taustaa	4
2	Residenssitaitelijoiden valintaprosessi	5
2.1	Hakemus ja haku aika	5
2.2	Taiteilijavalinnat	6
3	Residenssin toteutus käytännössä	6
3.1	Asuminen ja matkustaminen residenssiin	6
3.2	Työskentelytilat	7
3.3	Ohjaus ja neuvonta lasertekniikan hyödyntämiseen	8
3.4	Yritysyhteistyö	9
3.5	Apuraha residenssityöskentelyyn ja sopimukset	9
3.6	Open studio –tilaisuudet	10
4	Residenssitoiminnasta opittua	11
	Lähteet	14

1 LARES Taiteilijaresidenssin taustaa

Taiteilijaresidenssin pystyttäminen korkeakoulun yhteyteen ei ole kovin tavallista, eikä siitä ollut toimijoilla aikaisempaa kokemusta. Kuitenkin, residenssityöskentelyä haluttiin hyödyntää uudella tavalla Saimaan ammattikorkeakoulun ja Lappeenrannan teknillisen yliopiston laserlaboratorion yhteisessä "LARES" -hankkeessa tutkimuksen tekemiseen ja poikkialaisesta yhteistyöstä oppimiseen. Lisäksi residenssitoimintaan perehtyminen liittyy Saimaan kuvataiteen koulutusohjelmaan ja nykytaiteen käytäntöjen ymmärtämiseen ja siihen myötävaikuttamiseen.

Ajatus taiteilijaresidenssin perustamisesta syntyi keväällä 2013, kun Saimaan AMK:n kuvataiteen koulutusohjelman kouluspäällikkö Eija Mustonen vieraili LUT Laserin tiloissa ja havaittiin, että tällainen työskentely voisi olla eräs vaihtoehto yhteisten intressien toteuttamiselle: LUT Laser halusi kehittää laserteknologiaa taiteilijoiden avulla ja löytää uusia luovia käyttökohteita tälle tekniikalle. Kuvataiteen koulutusohjelma puolestaan halusi tarjota taiteilijoille mahdollisuuden oppia tästä tekniikasta ja hyödyntää sitä aiempaa monipuolisemmin taiteen tekemisessä. Havaittiin myös mahdollisuus siihen, että tätä yhteistyötä havainnoimalla voitaisiin oppia yleisemminkin uutta arvionluonnista ja työskentelymenetelmistä. Rahoitusta hankkeelle ja residenssitoiminnalle haettiin ja saatiin TEKESin Fiiliksestä Fyrkkaa –rahoitusohjelman kautta.

Taiteilijaresidenssitoiminnassa yleensä residenssit tarjoavat ammattimaiset puitteet ja edellytykset taiteilijoiden luovaan työskentelyyn vieraassa ympäristössä ja pidemmän ajanjakson ajan. Tavoitteena residenssissä on taideteosten kehittäminen ja luova työskentely, ei niinkään valmiiden teosten levitys tai esittely. (Suomen taiteilijaseuran ateljeesäätiö, 2012).

Taiteilijaresidenssitoiminta on maailmanlaajuista ja kasvava nykytaiteen käytäntö. Esimerkiksi Suomessa taiteilijaresidenssien kaksinkertaistui vuodesta 2002 vuoteen 2012. (Suomen taiteilijaseuran ateljeesäätiö, 2012).

Residenssiä suunniteltaessa on tärkeää miettiä, millainen on residenssin profiili. Mikä on residenssin tavoite ja tarkoitus? Mitä mahdollisuuksia ja rajoituksia taiteen

tekemiseen liittyä? Millaisessa miljöössä residenssi sijaitsee? Residenssit eroavat toisistaan paljon sen suhteen, mitä taiteilijalle tarjotaan. Residenssejä voidaan luokitella tämän mukaisesti kolmeen perusmalliin: perinteinen vierasateljeemalli, prosessiin suuntautuva malli ja tuotantoon suuntautuva malli. (Suomen taiteilijaseuran ateljeesäätiö, 2012).

LARES taiteilijaresidenssin malli oli lähinnä tuotantoresidenssiä. Taiteilijoille tarjottiin työhuone ja majoitus, kuten vierasateljeemallissa, mutta lisäksi heille tarjottiin tuotantohenkilökunnan tukea teosten toteuttamiseen laserteknologiaa hyödyntämällä ja ohjausta mallinnusten tekemiseen ja stipendi taiteen tekemiseksi. Kuitenkaan tavoitteet eivät olleet liian tarkoin määritellyt. Esimerkiksi yhden yksittäisen teoksen valmiiksi saattamista ei vaadittu.

LARES taiteilijaresidenssissä ei henkilö- ja tuotantoresurssillisista syistä ollut mahdollista tarjota yhtäaikaista paikkaa usealle taiteilijalle. Enimmillään residenssissä oli kaksi taiteilijaa yhtäaikaisesti. Residenssijakson pituudeksi määriteltiin hakuvaiheessa 1-3 kuukautta, mutta lopulta valitut taiteilijat olivat residenssissä 1 tai 2 kuukautta.

2 Residenssitäiteilijöiden valintaprosessi

2.1 Hakemus ja hakuaika

Residenssiin järjestettiin kansainvälinen avoin haku 1.2.2014-31.3.2014. Haku toteutettiin sähköisesti hankkeen kotisivujen kautta.

Hausta tiedotettiin laajasti suomalaisten taiteilijaseurojen, Teollisuustaideteen liitto Ornamon ja lehdistön kautta. Lisäksi residenssistä tiedotettiin Saksassa In-horgenta-messuilla ja hollantilaisen TransArtists –residenssisivuston kautta.

Hakemuslomakkeessa kysyttiin (1) residenssin organisoimisen kannalta olennaisia kysymyksiä liittyen residenssijakson ajankohtaan ja keston, (2) kiinnostusta eri työmenetelmiä ja materiaaleja kohtaan, (3) koulutus- ja ammatillista taustaa, (4) alustavaa työskentelysuunnitelmaa ja (5) taiteilijan omaa kuvausta työstään,

suhtautumisestaan yritysyhteistyöhön ja motivaatiosta residenssiin. Lisäksi taiteilijoita pyydettiin liittämään hakemukseen vapaamuotoinen esitys omista aikaisemmista töistä. (LIITE 1)

2.2 Taiteilijavalinnat

Taiteilijavalinnat toteutettiin huhtikuussa 2014. Valintaraadin muodostivat Eija Mustonen, Marika Hirvimäki ja Emmi Maijanen (ent. Suhonen). Eija Mustosen rooli oli Saimaan ammattikorkeakoulun kuvataiteen koulutuspäällikkönä arvioida hakijoiden taiteellista taustaa ja tasoa. Marika Hirvimäki toimi laserteknologian asiantuntijan roolissa arvioiden hakijoiden suunnitelmien toteutettavuutta ja mielenkiintoisuutta laserteknologian laboratorion näkökulmasta. Emmi Maijanen arvioi hakijoiden soveltuvuutta juuri tällaiseen tutkimusrahoitteiseen ja -tavoitteeseen hankkeeseen kiinnittäen huomiota mm. siihen, kuinka hakija reflektoi ja sanoittaa omaa toimintaansa.

Hakijoita taiteilijaresidenssiin oli yhteensä 139. Hakemuksia tuli yhteensä 32 eri maasta. Suomalaisia hakijoita oli n. puolet, eli 62 taiteilijaa. Yleisesti ottaen hakemusten taso oli hyvä.

Hakemukset käsiteltiin niin, että jokainen raadin jäsen luki ne ensin itsenäisesti jakaen hakemukset alustavasti kolmeen kategoriaan: "kyllä", "ehkä" ja "ei". Tämän jälkeen keskusteltiin yhteisesti läpi yksilöittäin muodostetun ryhmittelyn perusteet ja muodostettiin yhteinen näkemys valinnoista. Kokonaisvalinnassa kiinnitettiin lisäksi huomiota valittujen heterogeenisyyteen mm. iän, kansallisuuden ja taiteilijan edustaman taiteenlajin osalta. Lopullisessa valinnassa huomioitiin myös tutkimushankkeen yhteistyöyritysten näkemys.

3 Residenssin toteutus käytännössä

3.1 Asuminen ja matkustaminen residenssiin

Taiteilijoiden majoitus järjestettiin Skinnerilan kampukselle niin, että siitä olisi lyhyt matka työskentelytiloihin. Käytännössä taiteilijalle vuokrattiin yksiö Lappeen-

rannan teknillisen yliopiston vierasasunnoista, opiskelija-asuntosäätiön omistamasta talosta. Yksiö oli kalustettu ja sisälsi perusvarustelun (mm. astiat, lakanat, verkkoyhteyden, television). Asuminen oli taiteilijalle ilmaista.

Matkakulut residenssiin korvattiin lähtökohtaisesti enintään 800 euroon asti, joskin tästä poikettiin yhden kauempaa residenssiin saapuvan taiteilijan kohdalla.

Matkustusasiakirjoista taiteilijan tuli itse huolehtia.

3.2 Työskentelytilat

Työskentelytila järjestettiin lasertekniikan laboratorion yhteyteen, jossa taiteilijalla oli oma työhuone ja lisäksi taideteoksien toteutukseen ja kokoamiseen tilaa konehallissa.

Työskentelytiloissa oli työpöytä, tietokone, kamera ja puhelin. Lisäksi residenssiin hankittiin piirustusvälineitä, kyniä ja paperia, eripituisia viivoittimia, leikkuuveitsiä ja -alustoja sekä käsivaraista mallintekoa varten balsapuuta ja vahaa. Myös ns. kultasepän pöytä lainattiin tarkkuutta vaativaa työskentelyä varten kuvataiteen yksiköstä.

Työhuoneen lisäksi taiteilijalla oli pääsy lasertekniikan laboratoriotiloihin. Laboratoriotilat ovat n. 600 m² kokoisessa hallissa, missä väliseinien avulla eri laserit työasemineen on erotettu toisistaan. LUT Laserin laitekantaan kuuluu 8 eri laseria joiden suurimmat erot ovat teho, työstöalue, ja laservalon erilainen aallonpituus. Laaja laitekanta mahdollistaa sen, että laitteilla voidaan työstää monia eri materiaaleja ja materiaalipaksuuksia. Taulukossa 1 on esitetty LUT Laserin tarjoamat laserprosessit ja laitekanta. Näiden lisäksi käytössä on muita työkaluja mm. sorvi, hionta välineitä, MAG ja TIG hitauslaitteet.

Taulukko 1 LUT Laserin laitteet ja laserprosessit.

Prosessit	Materiaalit	Laser	Max. työalue
Hitsaus	Metallit	5 and 10 kW	6 x 2 m
	Muovit (polymeerit)	200 W diodi 200 W kuitu	40 x 40 – 100 x 100 mm 150 x 150 mm
Leikkaus	Paperi, puu, kangas, nahka, muovi, kartonki...	2.5 kw CO ₂ 120 W CO ₂	1 x 0,5 m 1,3 x 0,9 m
	Metallit	5 ja 10 kW 2,7 kW	6 x 2 m 2,5 x 1,25 m

		80 W pulssi	210 x 350 mm
Pinnoitus, Karkaisu	Metallit	5 ja 10 kW	8 x 3 m
Merkkaus	Epämetallit	120 W CO ₂	1,3 x 0,9 m
	Puu	2.5 kW CO ₂	1 x 0,5 m
	Metallit, keraamit, muovit, kivi, päällystetty kartonki, lasi	20 W pulssi	20 W: 54 x 54 mm 20 W: 165 x 165 mm
		80 W pulssi	80 W: 210 x 350 mm
	Metallit, muovit, päällystetty kartonki, lasi	200 W kuitu	450 x 450 mm
Kaiverrus	Metallit, keraamit, muovit, kivi	20 W pulssi	20 W: 54 x 54 mm 20 W: 165 x 165 mm
		80 W pulssi	80 W: 210 x 350 mm
Taivutus	Metallit	5 ja 10 kW	8 x 3 m
	Metallit	20 W pulssi	54 x 54 mm 165 x 165 mm
3D-tulostus	Metallijauhe	200 W kuitu	245 x 245 x 215 mm

Residenssin taiteilijat tutustutettiin kuvataiteen tiloihin Imatralla ja heillä oli halutessaan mahdollisuus työskennellä myös siellä. Tiloista käytettiin eniten korun kivityöstölaitteita sekä kuvanveiston puupajaa ja metallivalun laitteistoa ja pajamestarin apua. Tätä yhteistyötä olisi ollut huomattavasti enemmän, mikäli välimatkaa Skinnarilasta Imatralla ei olisi ollut niin pitkä. Kaksi residenssin taiteilijaa opetti residenssiaikanaan muutaman päivän ajan kuvataiteessa (AMK, YAMK) Imatralla.

3.3 Ohjaus ja neuvonta lasertekniikan hyödyntämiseen

Yhteistyö taitelijan kanssa lähti alkupalaverista, joka pidettiin 1-2 kk ennen residenssin alkua. Palaverissa käytiin läpi LUT laserin laitekantaa, mahdollisuuksia ja olemassa olevia demonstraatiokappaleita. Taiteilija sai myös esittää toivomuksia ja ideoitaan koskien residenssiaikaa, jolloin esimerkiksi materiaalit voitiin tilata jo ennen residenssin alkua.

Residenssiaikana taiteilija ei saanut itsenäisesti käyttää lasertyöstökoneita, vaan tämä tehtiin yhteistyössä tutkijan kanssa mm. turvallisuus syistä. Taiteilija vastasi aina suunnittelusta, mutta tarvittaessa sai ohjeita ja ideoita tutkijoilta jotta työ oli toteutettavissa residenssin aikana. Taiteilija sai halutessaan myös ehdottaa laserparametrejä (esim. teho, nopeus ja toistojen määrä) ja tähän myös jokaista kannustettiin, sillä taiteilija viimekädessä vastasi työn riittävästä laadusta. Suurin

osa teoksista syntyi kokeilun kautta, siten että monien vaiheiden ja testien jälkeen päästiin toivottuun lopputulokseen.

Lisäksi taiteilijoille tarjottiin mahdollisuus digitaalisen mallinnuksen henkilökohtaiseen opetukseen 1-2 kertaa viikossa. Teknisten piirustuksien tekeminen oli yksi hitaimmista ja haastavimmista vaiheista residenssin aikana. Taiteilijoiden osaamistasossa oli suuria eroja, jolloin myös opetus ja piirustusten tekeminen kuormitti tutkijoita erilailla eri residenssikuukausina.

3.4 Yritysyhteistyö

Projektissa mukana olleita yrityksiä kuultiin taiteilijoiden valintavaiheessa ja hankkeessa pyrittiin muodostamaan taiteilija-yritys – pareja, joilla voisi olla yhteneviä intressejä ja joka voisi osaltaan monipuolistaa toimintaa.

Se, millaista yhteistyö käytännössä oli, jäi taiteilijan ja yrityksen määriteltäväksi. Yhteistyö saattoi olla joko yrityksen laitteiden tai materiaalien hyödyntämistä, osaamisen jakamista tai peräti uuden tuotteen kehittämistä yritykselle.

Yritysyhteistyötä mahdollistettiin projektin puolesta niin, että ennen residenssijakson alkua pyrittiin järjestämään joko kasvokkainen tai virtuaalinen tapaaminen, johon kutsuttiin niin taiteilija, yritys kuin molempien korkeakoulujenkin edustajat. Tässä tapaamisessa oli tarkoitus tuoda esiin odotukset ja sopia yhteistyön muodoista, mutta käytännössä tämä jäi joissain tapauksissa hieman vaillinaiseksi. Syitä siihen oli yhteisen ajan löytämisen vaikeus ja se, että toiminnan ollessa ennalta tuntematonta, odotuksia ja mahdollisuuksia oli vaikea tunnistaa.

3.5 Apuraha residenssityöskentelyyn ja sopimukset

LARES-hankkeessa residenssitaiteilijoille myönnettiin veroton apuraha, jolla residenssityöskentely mahdollistettiin. Verovapautta tuli erikseen hakea verottajalta ennen residenssitoiminnan käynnistymistä. Perusteluista tuli käydä ilmi se, kuinka toiminta täyttää apurahan tunnusmerkit.

Apuraha on veroton silloin kun se on saatu joko opintoja, tieteellistä tai taiteellista toimintaa varten ja lisäksi sen yhteenlaskettu summa jää alle vuotuisen valtion apurahan suuruuden. Myöskään maksaja ei saa hyötyä apurahalla tuotetusta

työstä, eli sen täytyy olla maksajan kannalta vastikkeeton suoritus. (Verohallinto, 2015).

Apurahan verottomuutta tarkasteltaessa huomioidaan lisäksi se, onko apuraha avoimesti haettavissa ja vain haun kautta myönnettävä ja onko maksaja yleishyödyllinen yhteisö. (Verohallinto, 2015).

LARES-hankkeen residenssissä apurahan enimmäismäärä koostui seuraavasti:

- matkakustannukset todellisten kustannusten mukaisesti, kuitenkin enintään 800 euroa.
- asumiskustannukset 1-3 kuukauden ajalta todellisten kustannusten mukaisesti, kuitenkin enintään 850 euroa / kuukausi, yhteensä enintään 2.550 euroa.
- työskentelyapuraha 1-3 kuukauden ajalta, 500 euroa, yhteensä enintään 1.500 euroa.
- Kustannukset yhteensä, enintään 4.850 euroa.

Hankkeessa laadittiin lisäksi erityisesti immateriaalioikeuksia koskeva taiteilijasopimus taiteilijan ja Lappeenrannan teknillisen yliopiston välille, huomioiden myös muut konsortion osapuolet. Tässä sopimuksessa käsiteltiin mm. käyttö- ja omistusoikeuksia hankkeen aikana syntyviin innovaatioihin, teoksiin tai keksintöihin.

On hyvä laatia selkeät kirjalliset sopimukset esimerkiksi edellä mainituista asioista etukäteisesti, jotta kohdattaessa mahdollisia ongelmia ne voidaan sopimuksesta tarkistaa. Sopimusten tulkinta helpottuu, mikäli sopimus on kirjattu mahdollisimman konkreettisesti. Tällaisen sopimuksen tekeminen on kuitenkin hankalaa silloin, kun toiminnasta ei vielä ole kokemuksia, joten sopimusten laatiminen on tasapainoilua selkeyden ja kattavuuden välillä.

3.6 Open studio –tilaisuudet

Jokaisen residenssijakson päätteeksi järjestettiin julkinen Open Studio – tilaisuus, jossa taiteilija esitteli residenssijakson tuloksia ja kokeiluita työskentelytiloissa. Tilaisuuksissa vieraili pääosin Lappeenrannan teknillisen yliopiston ja Sai-

maan ammattikorkeakoulun opiskelijoita ja henkilökuntaa, sekä paikallisia taiteilijoita ja muita taidealan toimijoita. Tilaisuuksista tiedotettiin paikallislehdissä ja paikallisia tapahtumia listaavilla internet-sivustoilla, korkeakoulujen viestintäkanavissa ja sähköpostilla.

4 Residenssitoiminnasta opittua

Hankkeen aikana kertyi paljon osaamista residenssitoiminnan saralta, jota voidaan hyödyntää jatkossakin vastaavissa yhteistyömalleissa.

Ensinnäkin, residenssin profiilin selkeytys ja siitä viestiminen on hyvin tärkeä osa residenssitoimintaa. Viestintää voi aina kehittää, jolloin residenssiin saapuvien taiteilijoiden ja residenssitoimijoiden odotukset kohtaavat yhä paremmin. Tärkeää on viestiä hyvin residenssin valintaperusteet ja tavoitteet, mikäli erityisiä tavoitteita on. Esimerkiksi LARES-hankkeen residenssissä joitain haasteita toimintaan aiheutti se, että lopulta residenssijaksojen aikana tehtiin hieman eri asioita, kuin mistä alun perin oli hakemuksissa kirjoitettu. Tämä vaikutti mm. materiaalien etukäteishankintoihin ja laitteisto- ja henkilöstöresursointeihin. Residenssiä suunniteltaessa olisi pitänyt määritellä myös se, kuinka sitoviksi hakemuksen suunnitelmat on tarkoitettu ja muodostaa tästä yhteinen ymmärrys.

Tarjottavan avun ja resurssien reunaehdot olisi hyvä määritellä kirjallisesti mahdollisimman selkeästi. Esimerkiksi: ”40 työtuntia koneiden käyttämiseen yhdessä teknikon kanssa.” ”20 tuntia 3D-mallinnusohjelman käytön opetus.” ”500 euroa materiaalikustannuksiin.” Tällöin taiteilijan on helpompi suunnitella omaa toimintaansa ja toisaalta residenssitoimijoiden on helpompi hallita omia resurssejaan. Toisaalta, mitä tarkemmin määritellään, sitä enemmän menetetään toiminnan joustavuutta ja luonnollista yhteistyötä.

Käytännössä hakuprosessia voitaisiin kehittää lisäämällä hakuun residenssiloissa tapahtuvat valintahaastattelut. Tällöin odotuksista voitaisiin keskustella vuorovaikutteisemmin, kysymysten esittäminen puolin ja toisin mahdollistuisi ja esimerkiksi tilojen näkeminen voisi selkeyttää toiminnan mahdollisuuksia. Haastatteluissa aito motivaatio ja innostus olisi helpommin havaittavissa.

Residenssijakson aikana tulisi myös jollain tapaa säännöllisesti keskustella siitä, mitä on saatu aikaiseksi ja mitä seuraavaksi tehdään. Nyt pidimme viikoittaisia palavereja hankeväen kesken, joihin taiteilija oli tervetullut, mutta olisi hyvä olla myös erityisesti taiteilijan työhön liittyvä arviointi ja suunnitelmien päivitys. Eräs taidemaailmasta tuttu käytäntö voisi olla tuoda mukaan residenssitoimintaan niin kutsutut välikritiikit, jossa taiteilijan työstä ja jatkosta keskusteltaisiin yhdessä. Täytyy kuitenkin muistaa, että mikäli residenssikustannuksia halutaan korvata verottomalla apurahalla, niin tällöin suoritus ei voi olla vastikkeellinen. On toki mahdollista, että residenssi järjestettäisiin kokonaan ilman residenssitoimijan myöntämää apurahaa, tai taiteilija olisikin työsuhteessa, josta maksettaisiin normaalit työnantajakulut ja verot.

Valintahaastattelujen lisääminen hakuprosessiin vaatisi toki enemmän aikaa ja muitakin resursseja. Yleisesti ottaen, nyt käyttämämme noin 6 kuukautta oli aivan ehdoton minimiaika tällaisen residenssitoiminnan suunnitteluun, tiedottamiseen, hakuun ja valintoihin. Enemmänkin aikaa vastaavaan kokonaisuuteen voisi olla.

Eräs kehityskohde toteuttamassamme residenssissä olisi ehdottomasti residenssin oheisohjelman kehittäminen esimerkiksi yhteistyössä paikallisten taiteilijoiden kanssa. Tätä voisi toteuttaa esimerkiksi niin, että jokaisen residenssijakson alussa järjestettäisi julkinen taiteilijaluento ja tätä seuraava illanvietto.

Varsinkin kauempaa ulkomailta saapuvat taiteilijat olisivat kaivanneet myös varsinaisen työskentelyn ulkopuolista sosiaalista verkostoa, joka olisi täytynyt organisoida paremmin. Nyt tarjottiin joitain mahdollisuuksia, mutta ne jäivät aika lailla kunkin oman aktiivisuuden varaan, koska varsinaisia yhteisiä tilaisuuksia tai tapahtumia ei järjestetty. Yksi kehitysmahdollisuus olisi tietenkin se, että taiteilijoita olisi useampi yhtäaikaisesti, mutta tämä vaatisi enemmän henkilö- ja laiteresursseja järjestävältä taholta. Mikäli resurssit eivät riitä tällaiseen oheisohjelmaan ja sosiaalisen verkoston organisoimiseen, tulisi se viestiä jo hakuvaiheessa tarkemmin residenssin profiilikuvauksen yhteydessä.

On hyvä huomioida myös kansainvälisyyden mukanaan tuomat erityispiirteet. Residenssi on helpompi järjestää, mikäli residenssitaitelijat tuntevat suomalaisen

kulttuurin ja toiminnan. Tämä liittyy paitsi varsinaiseen työskentelyyn myös asumiseen ja elämiseen liittyviin seikkoihin, kuten asiointiin kaupassa, postissa, apteekissa, terveydenhuollossa, ynnä muussa vastaavissa palveluissa. Kansainvälisyys tuo toki mukanaan monipuolisuutta, mutta tällöinkin kannattaa suunnitella, miksi ja missä tätä kansainvälisyyttä erityisesti hyödynnetään.

Tällaisessa osaamisintensiivisessä ja oppimista vaativassa residenssissä voisi kokeilla myös residenssin organisoimista siten, että yhden jakson sijaan residenssityöskentely koostuisikin 2-3 intensiivijaksosta. Jaksojen välillä olisi taiteilijoilla aikaa ideoiden ja oppimisen kypsyttelyyn ja toisaalta residenssitoimijoiden osalta aikaa hoitaa muita työtehtäviä ja valmistautua. Haasteena tällaisessa mallissa on laitteiston (koneet ja ohjelmistot) käyttäminen intensiivijaksojen välissä, mutta tämä olisi ratkaistavissa esimerkiksi kannettavien tietokoneiden lainaamisella.

LARES-hankkeessa mukana oli myös yrityksiä, joiden rooli olisi voinut olla suhteessa residenssitoimintaan paljon selkeämpi. Nyt haasteita oli paitsi taiteilijoiden sitoutumisessa yritysten kanssa tehtävään yhteistyöhön myös yritysten sitoutumisessa hankkeen työskentelyyn. Selkeä kehityskohde olisi ottaa mukaan yrityksiä, jotka sijaitsevat fyysisesti residenssin lähellä, jolloin yhteistyö ja vierailut ovat helpompia. Tässä hankkeessa hankkeen rahoitusmuodon takia ei olisi ollut mahdollista järjestää yrityksille samankaltaista ”hakua” kuin taiteilijoille, mutta jossain toisessa residenssissä tämä voisi toimia hyvin. Toki, siinä tapauksessa pitäisi suunnitella paremmin se, mitä yrityksille tarjotaan residenssitoimijoiden toimesta.

LARES-hankkeen residenssissä taiteilijat työskentelivät apurahalla, mikä onkin vapaamuotoiseen residenssiin oikein hyvä vaihtoehto. Mikäli kuitenkin residenssissä tehtävästä työstä halutaan selkeämmin hyödynnettäviä tuloksia, tai taiteilijan tekemistä halutaan määritellä tarkemmin, olisi hyvä harkita yhteistyön toteuttamista työsuhteisena. Tällöin oikeudet ja velvollisuudet olisivat molemmin puolin selkeämpiä ja taiteilijan työ olisi helpommin sovitettavissa organisaation muuhun toimintaan. Tällöin voidaan kuitenkin sitten jo keskustella siitä, olisiko kyse enää varsinaisesta taiteilijaresidenssistä.

Lähteet

Suomen taiteilijaseuran ateljeesäätiö. 2012. Residenssi, Hyvien käytäntöjen käsikirja.

Verohallinto – syventävät vero-ohjeet: Apurahat. Saatavilla sähköisesti: [https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan tulovero-tus/Apurahat%2825122%29](https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tulovero-tus/Apurahat%2825122%29). Viitattu 11.1.2016.